ເອກະລັກຂອງຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ

2015

ຈັດພິມໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

ຮ່ວມກັບ: CLICK

ສະໜັບສະໜູນໂດຍ: SDC

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confe’de’ration suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Embassy of Switzerland

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

ຄຳເຫັນ
ຂອງຫ້ອງການກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

ປະເທດລາວ ເປັນປະເທດທີ່ນ້ອຍ, ເນື້ອທີ່ບໍ່ກວ້າງຂວາງແຕ່ກໍອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ວັດທະນະທຳອັນດີງາມໂດຍສະເພາະແມ່ນຫຼາກຫຼາຍສີສັນຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າ. ຊຶ່ງເປັນສິ່ງເອກອ້າງທະນົງໃຈ ຂອງປວງຊົນລາວ ແລະ ເປັນທີ່ດຶງດູດເອົານັກທ່ອງທ່ຽວໃນທົ່ວໂລກຫຼາຍລ້ານຄົນເຂົ້າມາຮຽນຮູ້ວັດທະນະທຳດັ່ງກ່າວ ໃນແຕ່ລະປີ. ດັ່ງທີ່, ທ່ານ ປະທານ ໄກສອນ ພົມວິຫານ, ຜູ້ນຳທີ່ເຄົາລົບຮັກຂອງປວງຊົນລາວທັງຊາດໄດ້ໃຫ້ຄຳເຫັນວ່າ: "ປະເທດລາວເຮົາມີວົງຄະນາຍາດລວມອັນປະກອບດ້ວຍຫຼາຍຊົນເຜົ່າ". ໃນຫຼາຍຊົນເຜົ່າກໍມີຫຼາຍດ້ານທີ່ດີປຽບເໝືອນດັ່ງດອກໄມ້ນາໆພັນທີ່ພວມເບັ່ງບານໃນສວນອຸທະຍານອັນພາໃຫ້ມີຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີສັນ ແລະ ສົ່ງກິ່ນຫອມຫວນ.

ສະນັ້ນ, ເພື່ອເປັນການສົ່ງເສີມວັດທະນະທຳອັນດີງາມຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດຮ່ວມກັບ ວິສະຫະກິດ CLICK I4 Dev ໂດຍ: ສະໜັບສະໜູນຈາກສະຖານທູດ ສະວິດສະແລັນ (SDC), ຈຶ່ງໄດ້ຮຽບຮຽງ ແລະ ຈັດພິມປື້ມກ່ຽວກັບຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ຄືນໃໝ່ໂດຍແຍກຈາກປື້ມບັນດາຊົນເຜົ່າຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນເມື່ອກ່ອນ. ເພື່ອເຜີຍແຜ່ໃຫ້ສັງຄົມໄດ້ເຂົ້າໃຈຮີດຄອງປະເພນີອັນເປັນເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ໃນ ສປປ ລາວ. ປື້ມນ້ອຍຫົວນີ້ແມ່ນບັນລະຍາຍກ່ຽວກັບເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ: ຊື່ເອີ້ນ, ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງພົນລະເມືອງ, ການນຸ່ງຫົ່ມ, ການກິນຢູ່, ການຕັ້ງພູມລຳເນົາ, ບາງຮີດ ແລະ ປະເພນີ.

ແຕ່ເນື່ອງຈາກ, ການຮຽບຮຽງເນື້ອໃນຄັ້ງນີ້ແມ່ນບົນພື້ນຖານຂໍ້ມູນທີ່ມີແລ້ວ, ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຂໍ້ຈຳກັດ, ຄວາມຊັດເຈນ, ຄວາມອຸດົມສົມບູນດ້ານຂໍ້ມູນພໍສົມຄວນ, ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າປຶ້ມດັ່ງກ່າວຈະເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ສັງຄົມໃນການເຂົ້າໃຈໄດ້ເອກະລັກອັນສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ໃນ ສປປ ລາວ ບໍ່ຫຼາຍກໍໜ້ອຍ ແລະ ຈະເປັນພື້ນຖານຕື່ມກ່ຽວກັບການຄົ້ນຄວ້າຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ນຳເອົາຂໍ້ມູນໃໝ່ມາປັບປຸງໃຫ້ມີເນື້ອໃນອຸດົມສົມບູນເພີ່ມຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ

ທ່ານສາມາດດາວໂຫຼດເອົາເນື້ອໃນປຶ້ມ ດັ່ງກ່າວໄດ້ທີ່ເວັບໄຊ : www.doe-lfnc.org ຫຼື ຕິດຕໍ່ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມມາຍັງ ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ
ທີ່ເບີໂທ: 021 218965, Email : ethnic123lfnc@gmail.com

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ....................2015

ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ
ຫ້ອງການກົມຊົນເຜົ່າ

ແຜນທີ່ການແຈກຢາຍພົນລະເມືອງ

ປັດຈຸບັນຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ດຳລົງຊີວິດ ແລະ ຕັ້ງຖິ່ນຖານ ພູມລຳເນົາຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃນບັນດາແຂວງຂອງພາກເໜືອຂອງລາວເຮົາລົງຮອດເມືອງ ທ່າແຂກ ແຂວງ ຄຳມ່ວນ. ນອກຈາກນີ້, ຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ຍັງມີຢູ່ປະເທດ ຈີນ, ຫວຽດນາມ, ລາຊະອານາຈັກ ໄທ ແລະ ປະເທດອື່ນໆ ອີກ. ຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ຢູ່ລາວມີປະຊາກອນທັງໝົດ 451.946 ຄົນ, ຍິງ 224.257 ຄົນ, ເທົ່າກັບ 8,0 % ຂອງພົນລະເມືອງທົ່ວປະເທດ. (ຜົນການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງຄັ້ງ ທີ III ປີ 2005).

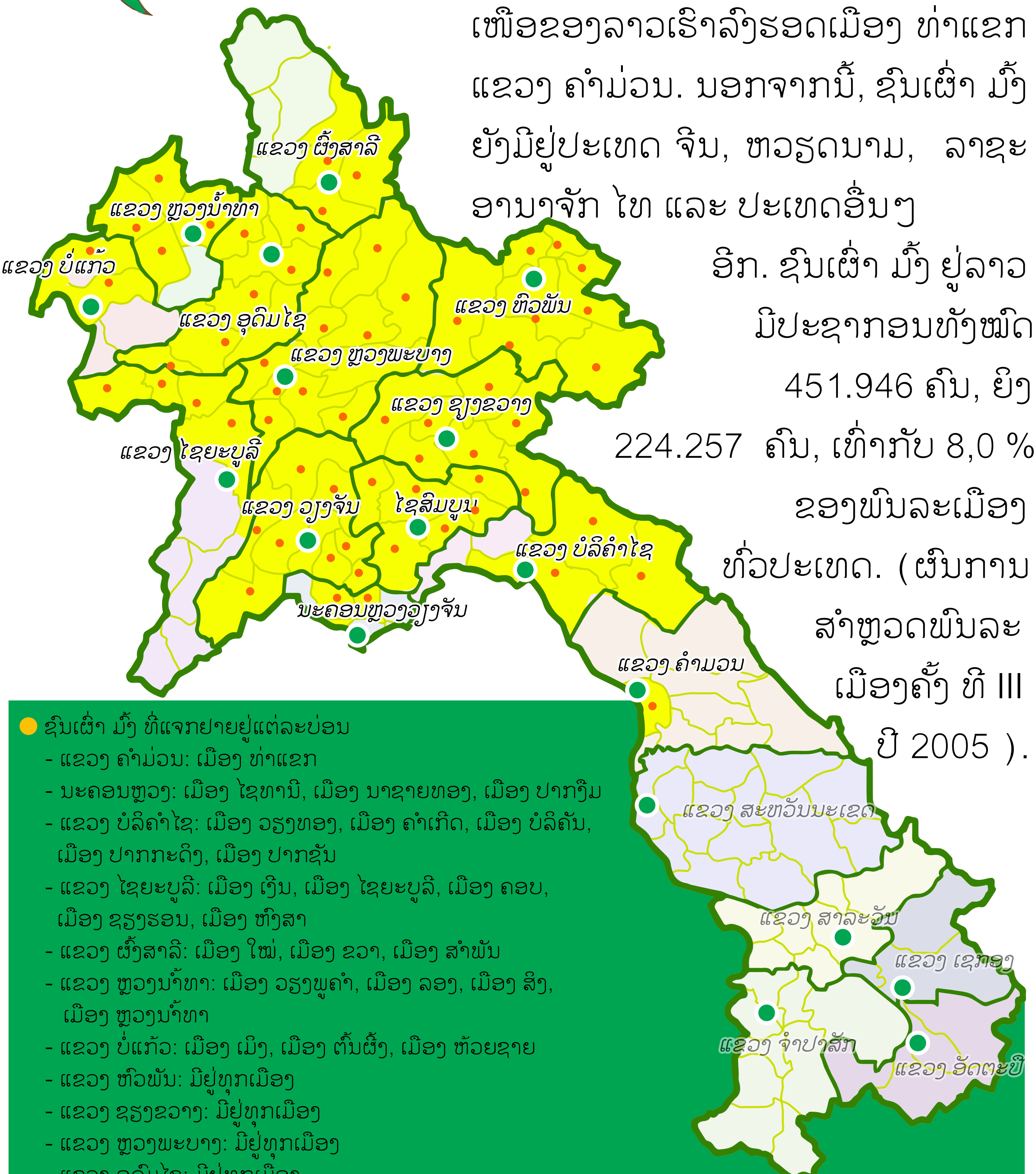

● ຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ທີ່ແຈກຢາຍຢູ່ແຕ່ລະບ່ອນ

- ແຂວງ ຄຳມ່ວນ: ເມືອງ ທ່າແຂກ
- ນະຄອນຫຼວງ: ເມືອງ ໄຊທານີ, ເມືອງ ນາຊາຍທອງ, ເມືອງ ປາກງື່ມ
- ແຂວງ ບໍລິຄຳໄຊ: ເມືອງ ວຽງທອງ, ເມືອງ ຄຳເກີດ, ເມືອງ ບໍລິຄັນ, ເມືອງ ປາກກະດິງ, ເມືອງ ປາກຊັນ
- ແຂວງ ໄຊຍະບູລີ: ເມືອງ ເງິນ, ເມືອງ ໄຊຍະບູລີ, ເມືອງ ຄອບ, ເມືອງ ຊຽງຮອນ, ເມືອງ ຫົງສາ
- ແຂວງ ຜົ້ງສາລີ: ເມືອງ ໃໝ່, ເມືອງ ຂວາ, ເມືອງ ສຳພັນ
- ແຂວງ ຫຼວງນ້ຳທາ: ເມືອງ ວຽງພູຄຳ, ເມືອງ ລອງ, ເມືອງ ສິງ, ເມືອງ ຫຼວງນ້ຳທາ
- ແຂວງ ບໍ່ແກ້ວ: ເມືອງ ເມິງ, ເມືອງ ຕົ້ນຜຶ້ງ, ເມືອງ ຫ້ວຍຊາຍ
- ແຂວງ ຫົວພັນ: ມີຢູ່ທຸກເມືອງ
- ແຂວງ ຊຽງຂວາງ: ມີຢູ່ທຸກເມືອງ
- ແຂວງ ຫຼວງພະບາງ: ມີຢູ່ທຸກເມືອງ
- ແຂວງ ອຸດົມໄຊ: ມີຢູ່ທຸກເມືອງ
- ແຂວງ ວຽງຈັນ: ມີຢູ່ທຸກເມືອງ
- ແຂວງ ໄຊສົມບູນ: ມີຢູ່ທຸກເມືອງ

ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ແລະ ຊື່ເອີ້ນ

ພາບໂດຍ: ອົງການ SDC

ມົ້ງແມ່ນຊົນເຜົ່າໜຶ່ງທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ດິນແດນປະເທດລາວເຮົານັບແຕ່ກາງສະຕະວັດທີ XIX ເປັນຕົ້ນມາ. ຊົນເຜົ່ານີ້ໄດ້ອົບພະຍົບເຄື່ອນຍ້າຍມາຈາກຕິເບດ, ຊີບີລີ, ມົງໂກນ ເຂົ້າສູ່ປະເທດ ຈີນ ແລະ ຕັ້ງຫຼັກແຫຼ່ງຢູ່ລຸ່ມແມ່ນ້ຳເຫຼືອງ (ຮວງຮາ). ຍ້ອນສົງຄາມຈຶ່ງໄດ້ອົບພະຍົບ ແລະ ເຄື່ອນຍ້າຍຖອຍລົງມາທາງພາກໃຕ້ຂອງປະເທດ ຈີນ ແລ້ວເຂົ້າສູ່ປະເທດ ຫວຽດນາມ, ລາວ ແລະ ລາຊະອານາຈັກໄທ.

ຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ເອີ້ນຕົນເອງວ່າ: “ມົ້ງ”, ສຳລັບຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ຢູ່ລາວການທີ່ເອີ້ນຊື່ມົ້ງແມ່ນວ່າເຂົາເຈົ້າມັກ ແລະ ເພິ່ງພໍໃຈ, ທັງແມ່ນຊື່ດັ້ງເດີມ ແລະ ເປັນຊື່ທີ່ນຳໃຊ້ທາງລັດຖະການໃນປັດຈຸບັນ. ຄຳວ່າ: “ມົ້ງ” ຕາມຄວາມໝາຍຂອງພາສາເຂົາເຈົ້າແປວ່າ: “ຄົນ”. ຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ຢູ່ລາວປະກອບດ້ວຍຫຼາຍແຊງເຊັ່ນ: ມົ້ງຂາວ (ມົ້ງເດີ້), ມົ້ງລາຍ (ມົ້ງເລງ, ມົ້ງຊີ, ມົ້ງຢົ້ວ) ແລະ ມົ້ງດຳ, ມົ້ງດູ້).

ອາຊີບຂອງຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ

ການດຳລົງຊີວິດທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນປະກອບອາຊີບທາງດ້ານການກະເສດເປັນຕົ້ນ: ເຮັດໄຮ່ປູກເຂົ້າຈ້າວ ແລະ ສາລີ. ນອກຈາກນີ້, ຍັງປູກພືດຜັກ, ມັນຊະນິດຕ່າງໆ ຮັບໃຊ້ຊີວິດປະຈຳວັນ ແລະ ນິຍົມການລ້ຽງສັດຫຼາຍປະເພດ ເຊັ່ນ: ງົວ, ຄວາຍ, ມ້າ, ແບ້, ໝູ, ໝາ, ເປັດ ແລະ ໄກ່. ສຳລັບຜູ້ຊາຍມີຄວາມຊຳນານໃນການຕີເຫຼັກ ແລະ ແມ່ຍິງມີຄວາມຄ່ອງແຄ້ວ ແລະ ຊຳນານໃນການຫຍິບປັກຖັກແສ່ວແບບລວດລາຍຕ່າງໆ ສະເພາະທີ່ເຂົາເຈົ້າມັກນິຍົມກັນ. ພ້ອມກັນນັ້ນຍັງມີຄວາມເອົາໃຈໃສ່ໃນການເລືອກແນວພັນສັດ, ແນວພັນພືດເພື່ອຕອບສະໜອງຜົນຜະລິດໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນດີຂຶ້ນເລື້ອຍໆ. ປັດຈຸບັນຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ຈຳນວນໜຶ່ງຫັນມາສູ່ອາຊີບການເຮັດນາປູກເຂົ້າຈ້າວ ແລະ ຄ້າຂາຍຢູ່ຕາມເຂດທົ່ງພຽງ.

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ທີ່ຕັ້ງບ້ານ ແລະ ເຮືອນ

ຕາມປະເພນີແລ້ວຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ມັກຢູ່ເຮືອນຕິດພື້ນດິນ, ການທີ່ເຂົາເຈົ້າຕ້ອງສັງເກດວ່າມີການຄະລຳອັນໃດບໍ? ໂດຍສະເພາະແມ່ນເຄື່ອງໝາຍຕາແຫຼວ ຫຼື ຟົດໄມ້ດິບທີ່ຕິດແປະກັບປະຕູທາງເຂົ້າໃນເຮືອນຂອງຊົນເຜົ່າມົ້ງ. ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ນັ່ງອີງເສົາກາງເຮືອນ ແລະ ແຕະຕ້ອງຮ້ານຜີ ພ້ອມກັບການນອນຂວາງເບື້ອງເທິງຫ້ອງໄວ້ຮ້ານຜີ.

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ

ເປັນທີ່ຍອມຮັບກັນແລ້ວວ່າໃນສັງຄົມປັດຈຸບັນການທີ່ຮັກສາເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ, ເອ້ຍ້ອງໄດ້ດີກວ່າເພີ່ນນັ້ນກໍແມ່ນຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ນັ້ນເອງ, ຊຶ່ງມັນສະແດງອອກໃຫ້ເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງໃນທົ່ວໆ ໄປບໍ່ວ່າຈະເປັນບຸນປະເພນີ ຫຼື ວັນທຳມະດາພວກເຮົາກໍຈະພົບເຫັນ. ເຄື່ອງນຸ່ງຫົມທີ່ເປັນເອກະລັກຂອງເຜົ່າຕົນເອງເຊັ່ນ: ສຳລັບແມ່ຍິງຈະເປັນເສື້ອ ແລະ ນຸ່ງກະໂປງທີ່ມີລວດລາຍໃນການປັກແສ່ວ ແລະ ເຄື່ອງປະດັບເອ້ຍ້ອງຫຼາຍສີສັນເຊັ່ນ: ແມ່ນມີປອກແຂນ, ສາຍຄໍ, ຕ້າງຫູ ແລະ ໝວກ. ສຳລັບຜູ້ຊາຍກໍຈະນຸ່ງເສື້ອ, ໂສ້ງສີດຳທີ່ມີການປັກແສ່ວລວດລາຍຕ່າງໆ.

ພາບໂດຍ: ອົງການ SDC

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ພາບໂດຍ: ອົງການ SDC

ພາບໂດຍ: ອົງການ SDC

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ພາບໂດຍ: ອົງການ SDC

ພາບໂດຍ: ອົງການ SDC

ພາບໂດຍ: ອົງການ SDC

ພາບໂດຍ: ອົງການ SDC

ອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມ

ໃນສະໄໝກ່ອນ ແລະ ປັດຈຸບັນຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ມັກກິນເຂົ້າຈ້າວ ແລະ ກິນອາຫານປະເພດຕ່າງໆເຊັ່ນ: ແກງຈືດຊີ້ນໝູໃສ່ຜັກກາດຕີນໜີ ແລະ ຊີ້ນໝູສາມຊັ້ນຢ້າງໄຟເພື່ອໄວ້ກິນດົນ. ດື່ມນ້ຳຊາ, ນ້ຳດິບ ແລະ ມັກສູບຝິ່ນ.

ຖ່າຍພາບໂດຍ: ນ ທົງຄຳ ຈັນປະເສີດ

ພາບໂດຍ: ອົງການ SDC

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ພາບໂດຍ: ATML

ຄວາມເຊື່ອຖື ແລະ ງານບຸນ

ນັບແຕ່ໃດມາໃນຊີວິດຕົວຈິງຂອງສັງຄົມຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ຍັງສາມາດຮັກສາເອກະລັກໃນດ້ານຄວາມເຊື່ອຖືແຕ່ບັນພະບູລຸດໄວ້ໃຫ້ແກ່ຄົນລຸ້ນລູກ, ຫຼານຈົນເຖິງທຸກວັນນີ້ເຊັ່ນ: ນັບຖືຜີພໍ່, ຜີແມ່, ຜີເຮືອນ, ຜີເຈົ້າຖິ່ນ, ເຈົ້າຖານ, ຜີຟ້າ, ຜີແຖນ ແລະ ອື່ນໆ. ຜີເຮືອນຈະລວມຫຼາຍສັນຍາລັກ ແລະ ເປັນສິ່ງຄະລໍາຂອງແຂກຄົນອື່ນເຊັ່ນ: ຮ້ານນ້ອຍແຂວນຢູ່ຝາເຮືອນ, ແຜ່ນເຈ້ຍນ້ອຍຕິດຝາເບື້ອງເທິງຫ້ອງກາງເຮືອນ, ເສົາກາງເຮືອນ, ບໍ່ລ່ວງຫ້ອງນອນທີ່ແອ້ມໄວ້, ບໍ່ນອນຂວາງຕາມລວງຍາວຂອງເຮືອນ, ມີຝົດໄມ້ດິບ ຫຼື ຕາແຫຼວຕິດຢູ່ປາກປະຕູ, ແມ່ນເຂົ້າເຮືອນບໍ່ໄດ້ ຫຼື ຕາມຮີດຂອງຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ຜູ່ໃດເປັນແຂກມາແຕ່ໄກ, ກ່ອນຈະຍ່າງເຂົ້າເຮືອນແມ່ນຕ້ອງຖາມ ຫຼື ຂໍອະນຸຍາດຈາກເຈົ້າຂອງເຮືອນເສຍກ່ອນແລ້ວຈິ່ງເຂົ້າໄດ້.

ມີທັງກິນ, ມີການອວຍພອນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ, ທັງມ່ວນຊື່ນ, ທັງເປັນການສະຫຼຸບຜົນຜະລິດຂອງແຕ່ລະຄອບຄົວໃນໜຶ່ງປີຜ່ານມາ. ບຸນກິນຈຽງສ່ວນຫຼາຍແມ່ນການຫຼິ້ນມ່ວນຊື່ນຂອງບ່າວ - ສາວ, ການສະແດງເຖິງຄວາມຮັ່ງມີໃນແຕ່ລະຄອບຄົວ, ຊຸດເຄື່ອງນຸ່ງເປັນການສະແດງເຖິງສີໄມ້ລາຍມືຂອງແມ່ຍິງ, ທັງເປັນການຊອກຫາຄູ່ຄອງຂອງຄູ່ບ່າວ-ສາວເພື່ອຈະສ້າງຄອບຄົວນຳກັນ ຫຼື ພໍ່ແມ່ຊອກຫາລູກໄພ້-ລູກເຂີຍ. ດ້ວຍການໂຍນໝາກຄອນຮ່ວມກັນ, ມີບາງທ້ອງຖິ່ນຈະຫຼິ້ນຍາວເປັນເວລາ 15 ວັນ ຫຼື 30 ວັນ ແລະ ຍັງມີການແຂ່ງຂັນມ້າ, ຫຼິ້ນເປົ່າແຄນ, ງົວຊົນງົວ, ຕີໝາກຂ່າງ ແລະ ອື່ນໆ.

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ສຳລັບງານບຸນປະຈຳຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ໄດ້ແກ່ບຸນກິນຈຽງຊຶ່ງຈັດຂຶ້ນໃນມື້ແຮມ 15 ຄ່ຳເດືອນ 12 ລາວ ຫຼັງຈາກການເກັບກ່ຽວເຄື່ອງປູກຂອງຝັງ, ຊຶ່ງມົ້ງເອີ້ນກັນວ່າ: "ນໍ່ເປ້ເຈົາ", ແລະ ມີລາຍລະອຽດດັ່ງນີ້: ມີການແກ້ເຄາະໃນມື້ແຮມ 15 ຄ່ຳ ເດືອນ 12 ລາວ, ເອີ້ນວ່າ: "ເກົາເຕີ້ໄກ້". ຈາກນັ້ນຈຶ່ງເຮັດພິທີກິນຈຽງໄກ່ ແລະ ສູ່ຂວັນປີໃໝ່ໃນຕອນຄ່ຳ, ພ້ອມກັນເຮັດກິນ, ເຮັດທານ ແລະ ກະກຽມສະຫຼອງບຸນກິນຈຽງໃນມື້ຂຶ້ນ 1 ຄ່ຳ ເດືອນຈຽງ. ໂດຍມີການຂ້າໝູ, ງົວ ຫຼື ຄວາຍ ຕາມເງື່ອນໄຂຂອງແຕ່ລະຄອບຄົວ ແລະ ມີພາເຂົ້າໃຫ້ຊາວບ້ານມາກິນທັງມີການມັດແຂນອວຍພອນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນໃຫ້ທຸກຄົນມີສຸຂະພາບແຂງແຮງ. ເມື່ອກ່ອນພາເຂົ້ານັ້ນຈະມີອາຫານ 30 ເຍື່ອງ, ດັ່ງນັ້ນ, ຜູ້ຄົນທັງຫຼາຍຈຶ່ງມັກເອີ້ນກັນວ່າ: ກິນສາມສິບ ຄວາມຈິງແລ້ວບຸນກິນຈຽງໃນປັດຈຸບັນ

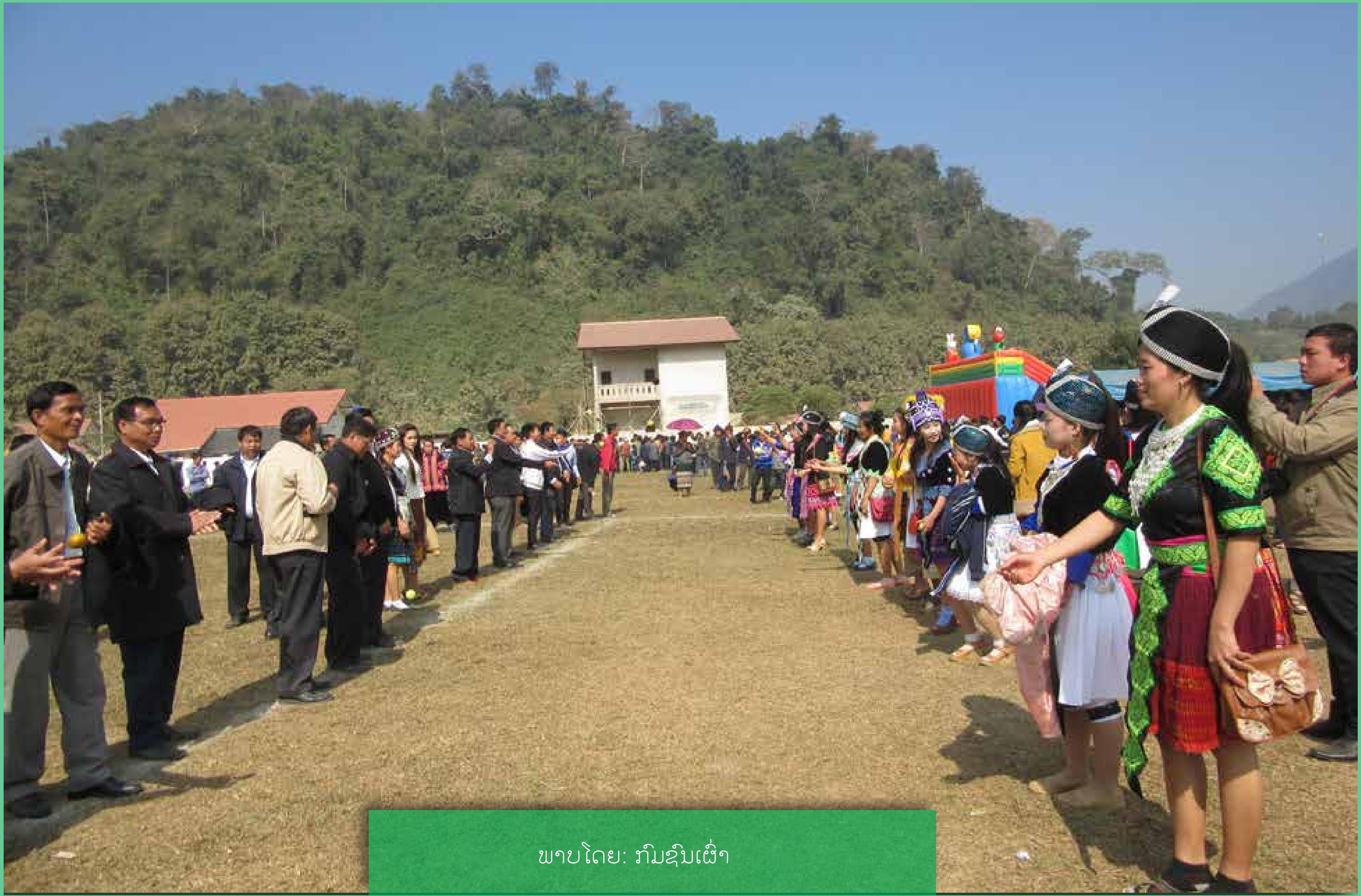

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ເຄື່ອງດົນຕີ ແລະ ສິລະປະພື້ນເມືອງ

ພາບໂດຍ: ATML

ເຄື່ອງດົນຕີພື້ນເມືອງປະຈໍາຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ: ແຄນ, ຄ້ອງ, ກອງ , ແຊ່ງ ທີ່ນໍາເອົາມາເປັນເຄື່ອງດົນຕີໃນເວລາມີງານບຸນ, ງານດອງ, ງານເຮັດຮີດຂອງພວກເຂົາເຈົ້າກໍຈະນໍາມາເສບ ແລະ ຂັບລໍາ ຫຼື ເຂົາເຈົ້າເອີ້ນວ່າ: ຂັບມົ້ງ ແລະ ມີບົດເພງຮ້ອງ, ເຄື່ອງດົນຕີທີ່ໂດດເດັ່ນກວ່າໝູ່ຂອງຊົນເຜົ່າມົ້ງ ແມ່ນເປົ່າແຄນ.

ພາບໂດຍ: ອົງການ SDC

ພາບໂດຍ: ອົງການ SDC

ພາບໂດຍ: ອົງການ ATML

ພາສາປາກເວົ້າ

ຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ມີພາສາປາກເວົ້າສະເພາະຂອງຕົນເອງ ພ້ອມກັນນັ້ນ, ເຂົາເຈົ້າຍັງມີຕົວໜັງສືຂຽນສອງລະບົບດ້ວຍກັນຄື: ລະບົບທີ່ໃຊ້ຕົວອັກສອນລາຕິນ ແລະ ລະບົບຕົວໜັງສືທີ່ປະດິດແຕ່ງຂອງທ່ານເລົາຜົງ, ພາສາຂອງຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ແຕ່ລະແຂວງຈະມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນເລັກນ້ອຍຕາມແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ. ແຕ່ສາມາດເຂົ້າໃຈເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ.

ການສົມທຽບ
ພາສາ ລາວ ກັບ ພາສາ ມົ້ງ

ລຳດັບ	ພາສາ ລາວ	ພາສາມົ້ງ
01	ສະບາຍດີ	ຍໍ້ຢົ້ງ
02	ໂຊກດີ	ມົ່ວມົງ
03	ຂອບໃຈ	ອົວໂຈ
04	ຂໍໂທດ	ທໍຈີ
05	ເຈົ້າຊື່ຫຍັງ?	ກໍ່ຮູລີຈາ?
06	ເຮັດຫຍັງຢູ່?	ອົວດາຈີ໋?
07	ກິນເຂົ້າແລ້ວບໍ?	ນໍ່ມໍເລີລໍຈີ໋ເຕົາ?
08	ລາກ່ອນ	ມູເລີ
09	ພົບກັນໃໝ່	ຊີຈີ່ດົວ
10	ບໍ່ເປັນຫຍັງ	ຈີອົວຈາ

ຂໍ້ມູນໂດຍ: ທ່ານ ເຢ່ຍເກີຢ່າ ໝໍ່ຈໍ່ຈົງຕົວ

ເອກະລັກຂອງຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ

2015

ຈັດພິມໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

ຮ່ວມກັບ: CLICK

ສະໜັບສະໜູນໂດຍ: SDC

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confe’de’ration suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Embassy of Switzerland

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

ຄຳເຫັນ
ຂອງຫົວໜ້າກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

ປະເທດລາວ ເປັນປະເທດທີ່ນ້ອຍ, ເນື້ອທີ່ບໍ່ກວ້າງຂວາງແຕ່ກໍອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ວັດທະນະທຳອັນດີງາມໂດຍສະເພາະແມ່ນຫຼາກຫຼາຍສີສັນຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າ. ຊຶ່ງເປັນສິ່ງເອກອ້າງທະນົງໃຈ ຂອງປວງຊົນລາວ ແລະ ເປັນທີ່ດຶງດູດເອົານັກທ່ອງທ່ຽວໃນທົ່ວໂລກຫຼາຍລ້ານຄົນເຂົ້າມາຮຽນຮູ້ວັດທະນະທຳດັ່ງກ່າວ ໃນແຕ່ລະປີ. ດັ່ງທີ່, ທ່ານ ປະທານ ໄກສອນ ພົມວິຫານ, ຜູ້ນຳທີ່ເຄົາລົບຮັກຂອງປວງຊົນລາວທັງຊາດໄດ້ໃຫ້ຄຳເຫັນວ່າ: “ປະເທດລາວເຮົາມີວົງຄະນາຍາດລວມອັນປະກອບດ້ວຍຫຼາຍຊົນເຜົ່າ”. ໃນຫຼາຍຊົນເຜົ່າກໍມີຫຼາຍດ້ານທີ່ດີປຽບເໝືອນດັ່ງດອກໄມ້ນາໆພັນທີ່ພວມເບັ່ງບານໃນສວນອຸທະຍານອັນພາໃຫ້ມີຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີສັນ ແລະ ສົ່ງກິ່ນຫອມຫວນ.

ສະນັ້ນ, ເພື່ອເປັນການສົ່ງເສີມວັດທະນະທຳອັນດີງາມຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດຮ່ວມກັບ ວິສະຫະກິດ CLICK I4 Dev ໂດຍ: ສະໜັບສະໜູນຈາກສະຖານທູດ ສະວິດສະແລັນ (SDC), ຈິ່ງໄດ້ຮຽບຮຽງ ແລະ ຈັດພິມປື້ມກ່ຽວກັບຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ຄືນໃໝ່ໂດຍແຍກຈາກປື້ມບັນດາຊົນເຜົ່າຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນເມື່ອກ່ອນ. ເພື່ອເຜີຍແຜ່ໃຫ້ສັງຄົມໄດ້ເຂົ້າໃຈຮີດຄອງປະເພນີອັນເປັນເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ໃນ ສປປ ລາວ. ປື້ມນ້ອຍຫົວນີ້ແມ່ນບັນລະຍາຍກ່ຽວກັບເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ: ຊື່ເອີ້ນ, ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງພົນລະເມືອງ, ການນຸ່ງຫົ່ມ, ການກິນຢູ່, ການຕັ້ງພູມລຳເນົາ, ບາງຮີດ ແລະ ປະເພນີ.

ແຕ່ເນື່ອງຈາກ, ການຮຽບຮຽງເນື້ອໃນຄັ້ງນີ້ແມ່ນບົນພື້ນຖານຂໍ້ມູນທີ່ມີແລ້ວ, ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຂໍ້ຈຳກັດ, ຄວາມຊັດເຈນ, ຄວາມອຸດົມສົມບູນດ້ານຂໍ້ມູນພໍສົມຄວນ, ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າປຶ້ມດັ່ງກ່າວຈະເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ສັງຄົມໃນການເຂົ້າໃຈໄດ້ເອກະລັກອັນສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ໃນ ສປປ ລາວ ບໍ່ຫຼາຍກໍໜ້ອຍ ແລະ ຈະເປັນພື້ນຖານຕື່ມກ່ຽວກັບການຄົ້ນຄວ້າຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ນຳເອົາຂໍ້ມູນໃໝ່ມາປັບປຸງໃຫ້ມີເນື້ອໃນອຸດົມສົມບູນເພີ່ມຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ

ທ່ານສາມາດດາວໂຫຼດເອົາເນື້ອໃນປຶ້ມ ດັ່ງກ່າວໄດ້ທີ່ເວັບໄຊ : www.doe-lfnc.org ຫຼື ຕິດຕໍ່ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມມາຍັງ ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ
ທີ່ເບີໂທ: 021 218965, Email : ethnic123lfnc@gmail.com

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ....................2015

ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ
ຫົວໜ້າກົມຊົນເຜົ່າ

ແຜນທີ່ການແຈກຢາຍພົນລະເມືອງ

ປັດຈຸບັນຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ດໍາລົງຊີວິດ ແລະ ຕັ້ງຖິ່ນຖານ ພູມລໍາເນົາຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃນບັນດາແຂວງຂອງພາກເໜືອຂອງລາວເຮົາລົງຮອດເມືອງ ທ່າແຂກ ແຂວງ ຄໍາມ່ວນ. ນອກຈາກນີ້, ຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ຍັງມີຢູ່ປະເທດ ຈີນ, ຫວຽດນາມ, ລາຊະອານາຈັກ ໄທ ແລະ ປະເທດອື່ນໆ

ອີກ. ຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ຢູ່ລາວ ມີປະຊາກອນທັງໝົດ 451.946 ຄົນ, ຍິງ 224.257 ຄົນ, ເທົ່າກັບ 8,0 % ຂອງພົນລະເມືອງ ທົ່ວປະເທດ. (ຜົນການສໍາຫຼວດພົນລະເມືອງຄັ້ງ ທີ III ປີ 2005).

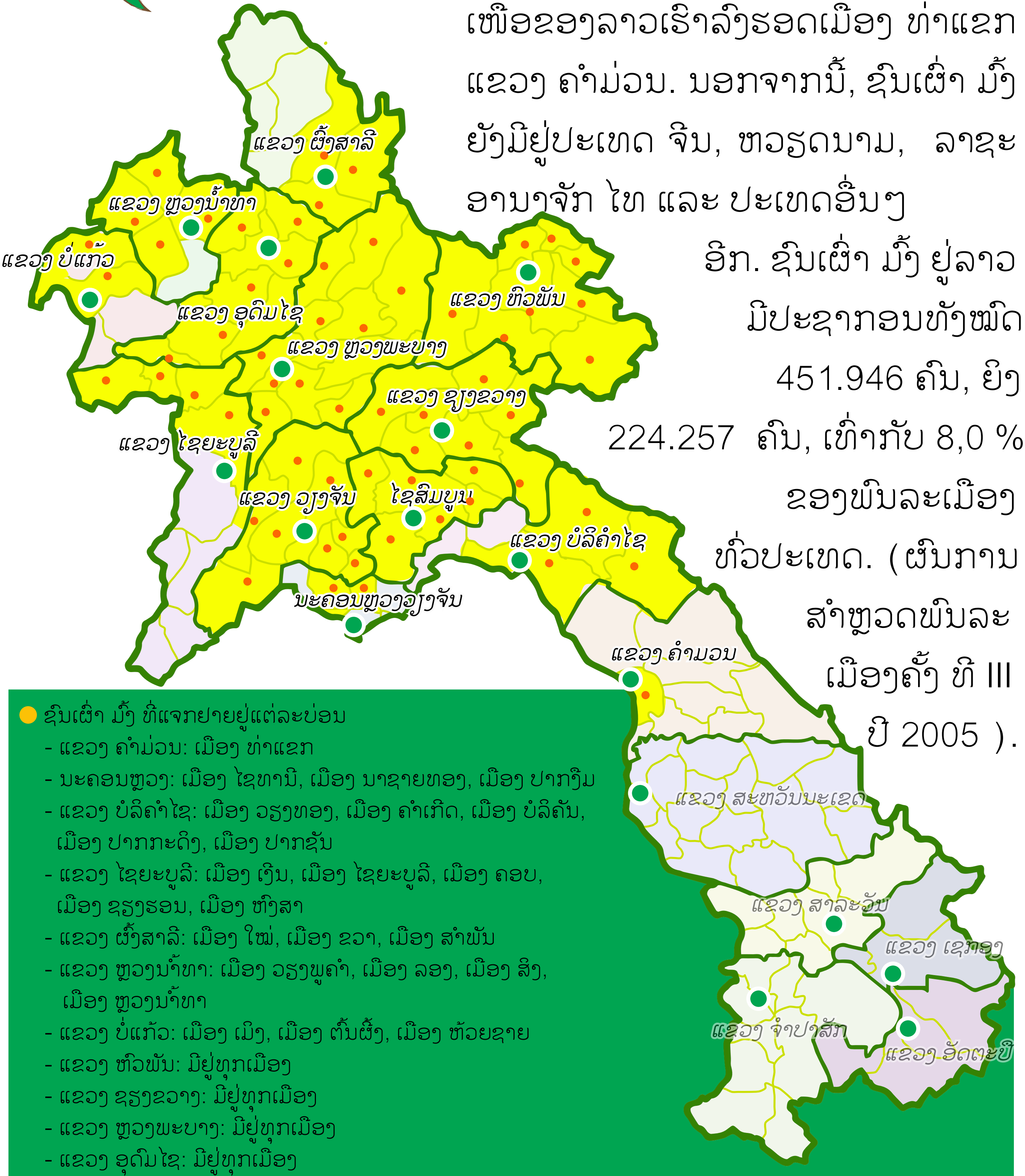

ຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ທີ່ແຈກຢາຍຢູ່ແຕ່ລະບ່ອນ

- ແຂວງ ຄໍາມ່ວນ: ເມືອງ ທ່າແຂກ
- ນະຄອນຫຼວງ: ເມືອງ ໄຊທານີ, ເມືອງ ນາຊາຍທອງ, ເມືອງ ປາກງື່ມ
- ແຂວງ ບໍລິຄໍາໄຊ: ເມືອງ ວຽງທອງ, ເມືອງ ຄໍາເກີດ, ເມືອງ ບໍລິຄັນ, ເມືອງ ປາກກະດິງ, ເມືອງ ປາກຊັນ
- ແຂວງ ໄຊຍະບູລີ: ເມືອງ ເງິນ, ເມືອງ ໄຊຍະບູລີ, ເມືອງ ຄອບ, ເມືອງ ຊຽງຮ່ອນ, ເມືອງ ຫົງສາ
- ແຂວງ ຜົ້ງສາລີ: ເມືອງ ໃໝ່, ເມືອງ ຂວາ, ເມືອງ ສໍາພັນ
- ແຂວງ ຫຼວງນໍ້າທາ: ເມືອງ ວຽງພູຄໍາ, ເມືອງ ລອງ, ເມືອງ ສິງ, ເມືອງ ຫຼວງນໍ້າທາ
- ແຂວງ ບໍ່ແກ້ວ: ເມືອງ ເມິງ, ເມືອງ ຕົ້ນເຜິ້ງ, ເມືອງ ຫ້ວຍຊາຍ
- ແຂວງ ຫົວພັນ: ມີຢູ່ທຸກເມືອງ
- ແຂວງ ຊຽງຂວາງ: ມີຢູ່ທຸກເມືອງ
- ແຂວງ ຫຼວງພະບາງ: ມີຢູ່ທຸກເມືອງ
- ແຂວງ ອຸດົມໄຊ: ມີຢູ່ທຸກເມືອງ
- ແຂວງ ວຽງຈັນ: ມີຢູ່ທຸກເມືອງ
- ແຂວງ ໄຊສົມບູນ: ມີຢູ່ທຸກເມືອງ

ພາບໂດຍ: ATML

ຄວາມເຊື່ອຖື ແລະ ງານບຸນ

ນັບແຕ່ໃດມາໃນຊີວິດຕົວຈິງຂອງສັງຄົມຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ຍັງສາມາດຮັກສາເອກະລັກໃນດ້ານຄວາມເຊື່ອຖືແຕ່ບັນພະບູລຸດໄວ້ໃຫ້ແກ່ຄົນລຸ້ນລູກ, ຫຼານຈົນເຖິງທຸກວັນນີ້ເຊັ່ນ: ນັບຖືຜີພໍ່, ຜີແມ່, ຜີເຮືອນ, ຜີເຈົ້າຖິ່ນ, ເຈົ້າຖານ, ຜີຟ້າ, ຜີແຖນ ແລະ ອື່ນໆ. ຜີເຮືອນຈະລວມຫຼາຍສັນຍາລັກ ແລະ ເປັນສິ່ງຄະລຳຂອງແຂກຄົນອື່ນເຊັ່ນ: ຮ້ານນ້ອຍແຂວນຢູ່ຝາເຮືອນ, ແຜ່ນເຈ້ຍນ້ອຍຕິດຝາເບື້ອງເທິງຫ້ອງກາງເຮືອນ, ເສົາກາງເຮືອນ, ບໍ່ລ່ວງຫ້ອງນອນທີ່ແອ້ມໄວ້, ບໍ່ນອນຂວາງຕາມລວງຍາວຂອງເຮືອນ, ມີຟົດໄມ້ດິບ ຫຼື ຕາແຫຼວຕິດຢູ່ປາກປະຕູ, ແມ່ນເຂົ້າເຮືອນບໍ່ໄດ້ ຫຼື ຕາມຮີດຂອງຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ຜູ່ໃດເປັນແຂກມາແຕ່ໄກ, ກ່ອນຈະຍ່າງເຂົ້າເຮືອນແມ່ນຕ້ອງຖາມ ຫຼື ຂໍອະນຸຍາດຈາກເຈົ້າຂອງເຮືອນເສຍກ່ອນແລ້ວຈິ່ງເຂົ້າໄດ້.

ມີທັງກິນ, ມີການອວຍພອນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ, ທັງມ່ວນຊື່ນ, ທັງເປັນການສະຫຼຸບຜົນຜະລິດຂອງແຕ່ລະຄອບຄົວໃນໜຶ່ງປີຜ່ານມາ. ບຸນກິນຈຽງສ່ວນຫຼາຍແມ່ນການຫຼີ້ນມ່ວນຊື່ນຂອງບ່າວ - ສາວ, ການສະແດງເຖິງຄວາມຮັ່ງມີໃນແຕ່ລະຄອບຄົວ, ຊຸດເຄື່ອງນຸ່ງເປັນການສະແດງເຖິງສີໄມ້ລາຍມືຂອງແມ່ຍິງ, ທັງເປັນການຊອກຫາຄູ່ຄອງຂອງຄູ່ບ່າວ-ສາວເພື່ອຈະສ້າງຄອບຄົວນຳກັນ ຫຼື ພໍ່ແມ່ຊອກຫາລູກໄພ້-ລູກເຂີຍ. ດ້ວຍການໂຍນໝາກຄອນຮ່ວມກັນ, ມີບາງທ້ອງຖິ່ນຈະຫຼີ້ນຍາວເປັນເວລາ 15 ວັນ ຫຼື 30 ວັນ ແລະ ຍັງມີການແຂ່ງຂັນມ້າ, ຫຼີ້ນເປົ່າແຄນ, ງົວຊົນງົວ, ຕີໝາກຂ່າງ ແລະ ອື່ນໆ.

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ສຳລັບງານບຸນປະຈຳຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ໄດ້ແກ່ບຸນກິນຈຽງຊຶ່ງຈັດຂຶ້ນໃນມື້ແຮມ 15 ຄ່ຳເດືອນ 12 ລາວ ຫຼັງຈາກການເກັບກ່ຽວເຄື່ອງປູກຂອງຝັງ, ຊຶ່ງມົ້ງເອີ້ນກັນວ່າ: "ນໍ່ເປ້ເຈົາ", ແລະ ມີລາຍລະອຽດດັ່ງນີ້: ມີການແກ້ເຄາະໃນມື້ແຮມ 15 ຄ່ຳ ເດືອນ 12 ລາວ, ເອີ້ນວ່າ: "ເກົາເຕົ້ໄກ້". ຈາກນັ້ນຈຶ່ງເຮັດພິທີກິນຈຽງໄກ່ ແລະ ສູ່ຂວັນປີໃໝ່ໃນຕອນຄ່ຳ, ພ້ອມກັນເຮັດກິນ, ເຮັດທານ ແລະ ກະກຽມສະຫຼອງບຸນກິນຈຽງໃນມື້ຂຶ້ນ 1 ຄ່ຳ ເດືອນຈຽງ. ໂດຍມີການຂ້າໝູ, ງົວ ຫຼື ຄວາຍ ຕາມເງື່ອນໄຂຂອງແຕ່ລະຄອບຄົວ ແລະ ມີພາເຂົ້າໃຫ້ຊາວບ້ານມາກິນທັງມີການມັດແຂນອວຍພອນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນໃຫ້ທຸກຄົນມີສຸຂະພາບແຂງແຮງ. ເມື່ອກ່ອນພາເຂົ້ານັ້ນຈະມີອາຫານ 30 ເຍື່ອງ, ດັ່ງນັ້ນ, ຜູ້ຄົນທັງຫຼາຍຈຶ່ງມັກເອີ້ນກັນວ່າ: ກິນສາມສິບ ຄວາມຈິງແລ້ວບຸນກິນຈຽງໃນປັດຈຸບັນ

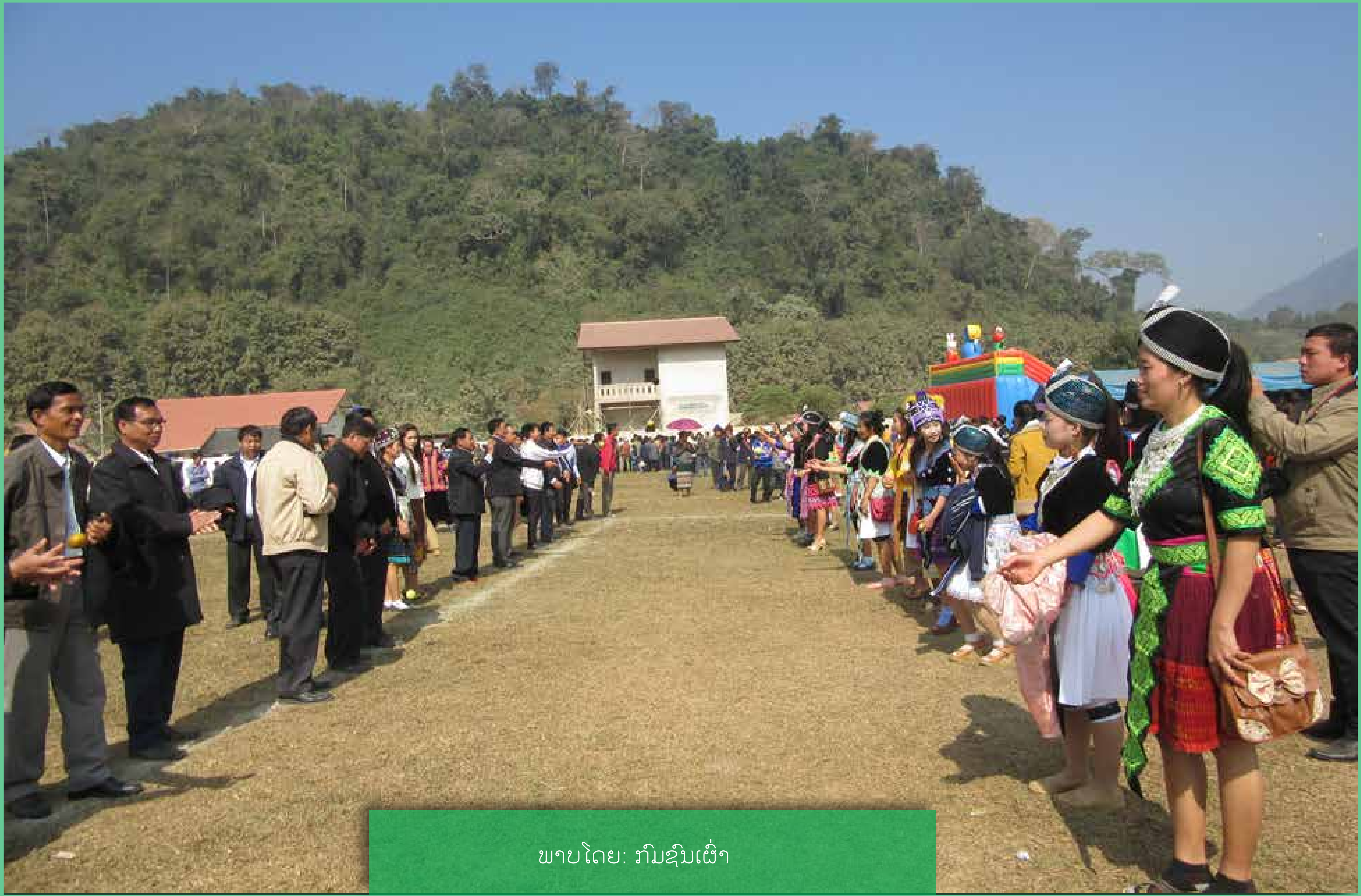

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ເຄື່ອງດົນຕີ ແລະ ສິລະປະພື້ນເມືອງ

ເຄື່ອງດົນຕີພື້ນເມືອງປະຈຳຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ: ແຄນ, ຄ້ອງ, ກອງ , ແຊ່ງ ທີ່ນຳເອົາມາເປັນເຄື່ອງດົນຕີໃນເວລາມີງານບຸນ, ງານດອງ, ງານເຮັດຮີດຂອງພວກເຂົາເຈົ້າກໍຈະນຳມາເສບ ແລະ ຂັບລຳ ຫຼື ເຂົາເຈົ້າເອີ້ນວ່າ: ຂັບມົ້ງ ແລະ ມີບົດເພງຮ້ອງ, ເຄື່ອງດົນຕີທີ່ໂດດເດັ່ນກວ່າໝູ່ຂອງຊົນເຜົ່າມົ້ງ ແມ່ນເປົ່າແຄນ.

ພາບໂດຍ: ATML

ພາບໂດຍ: ອົງການ SDC

ພາບໂດຍ: ອົງການ SDC

ພາບໂດຍ: ອົງການ ATML

ພາສາປາກເວົ້າ

ຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ມີພາສາປາກເວົ້າສະເພາະຂອງຕົນເອງ ພ້ອມກັນນັ້ນ, ເຂົາເຈົ້າຍັງມີຕົວໜັງສືຂຽນສອງລະບົບດ້ວຍກັນຄື: ລະບົບທີ່ໃຊ້ຕົວອັກສອນລາຕິນ ແລະ ລະບົບຕົວໜັງສືທີ່ປະດິດແຕ່ງຂອງທ່ານເລົາຝົງ, ພາສາຂອງຊົນເຜົ່າ ມົ້ງ ແຕ່ລະແຂວງຈະມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນເລັກນ້ອຍຕາມແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ. ແຕ່ສາມາດເຂົ້າໃຈເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ.

ການສົມທຽບ
ພາສາ ລາວ ກັບ ພາສາ ມົ້ງ

ລຳດັບ	ພາສາ ລາວ	ພາສາມົ້ງ
01	ສະບາຍດີ	ຍໍ້ຢົ້ງ
02	ໂຊກດີ	ມົ່ວມົງ
03	ຂອບໃຈ	ອົວໂຈ
04	ຂໍໂທດ	ທໍຈີ
05	ເຈົ້າຊື່ຫຍັງ?	ກໍ່ຮູລີຈາ?
06	ເຮັດຫຍັງຢູ່?	ອົວດາຈີ໋?
07	ກິນເຂົ້າແລ້ວບໍ?	ນໍ່ມໍເລີລໍຈີ໋ເຕົາ?
08	ລາກ່ອນ	ມູເລີ
09	ພົບກັນໃໝ່	ຊີຈີ່ດົວ
10	ບໍ່ເປັນຫຍັງ	ຈີອົວຈາ

ຂໍ້ມູນໂດຍ: ທ່ານ ເຍ່ຍເກີຢ່າ ໝໍ່ຈໍ່ຈົງຕົວ